

ANALÝZA ROZVOJOVÝCH PROGRAMOV A DOKUMENTOV EURÓPSKEJ ÚNIE PRE ENVIRONMENTÁLNU VÝCHOVU A VZDELÁVANIE K UDRŽATEĽNÉMU ROZVOJU NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

ANALYSIS OF DEVELOPMENT PROGRAMS AND DOCUMENTS FOR THE EUROPEAN UNION FOR ENVIRONMENTAL EDUCATION AND EDIFICATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT AT UNIVERSITIES

Katarína KORÁLOVÁ

ABSTRAKT

Predkladaný príspevok komplexne analyzuje rozvojové programy a strategické dokumenty medzinárodnej a európskej environmentálnej politiky orientované na problematiku environmentálnej výchovy a vzdelávania k udržateľnému rozvoju, s cieľom identifikovať úlohy a priority kladené na výchovno vzdelávacie prostredie vysokých škôl a univerzít.

Kľúčové slová: udržateľný rozvoj, environmentálna výchova a vzdelávanie, strategický dokument

ABSTRACT

The article analyzes the complex development programs and strategic documents of international and European environmental policy oriented issues environmental education for sustainable development, in order to identify the role and the priority given to educational learning environment of colleges and universities.

Keywords: sustainable development, environmental education and education, policy paper

ÚVOD

Environmentálna politika Európskej únie sa vyvíjala súbežne s vznikom a vývojom medzinárodnej environmentálnej politiky.

Dokumenty prijaté na úrovni Európskej únie reagujú a nadväzujú na zdrojové dokumenty environmentálnej politiky na celosvetovej úrovni a zároveň užšie špecifikujú jej smerovanie pre konkrétne štáty európskej únie.

Environmentálna politika je súhrn predstáv, koncepcií, stratégií, cieľov a zásad politických, hospodárskych resp. záujmových subjektov (napr. vlády, verejnej správy, vedenia firmy) vyjadrujúci ich:

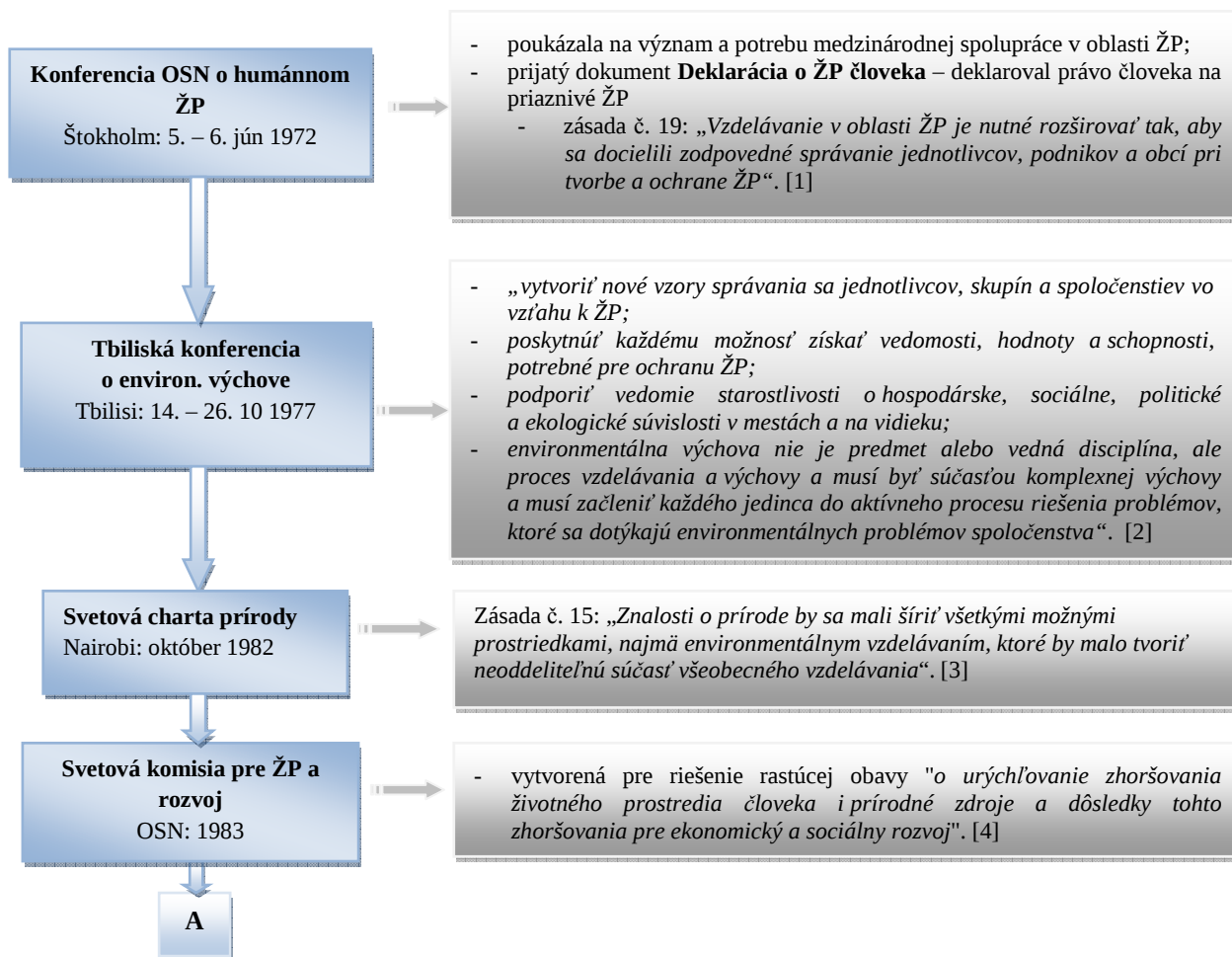
- postoj k životnému prostrediu,
- reakciu na problémy životného prostredia,
- vôľu riešiť tieto problémy,
- spôsob dosiahnutia rovnováhy medzi uspokojovaním ľudských potrieb a reprodukčnej schopnosti prírody. [12]

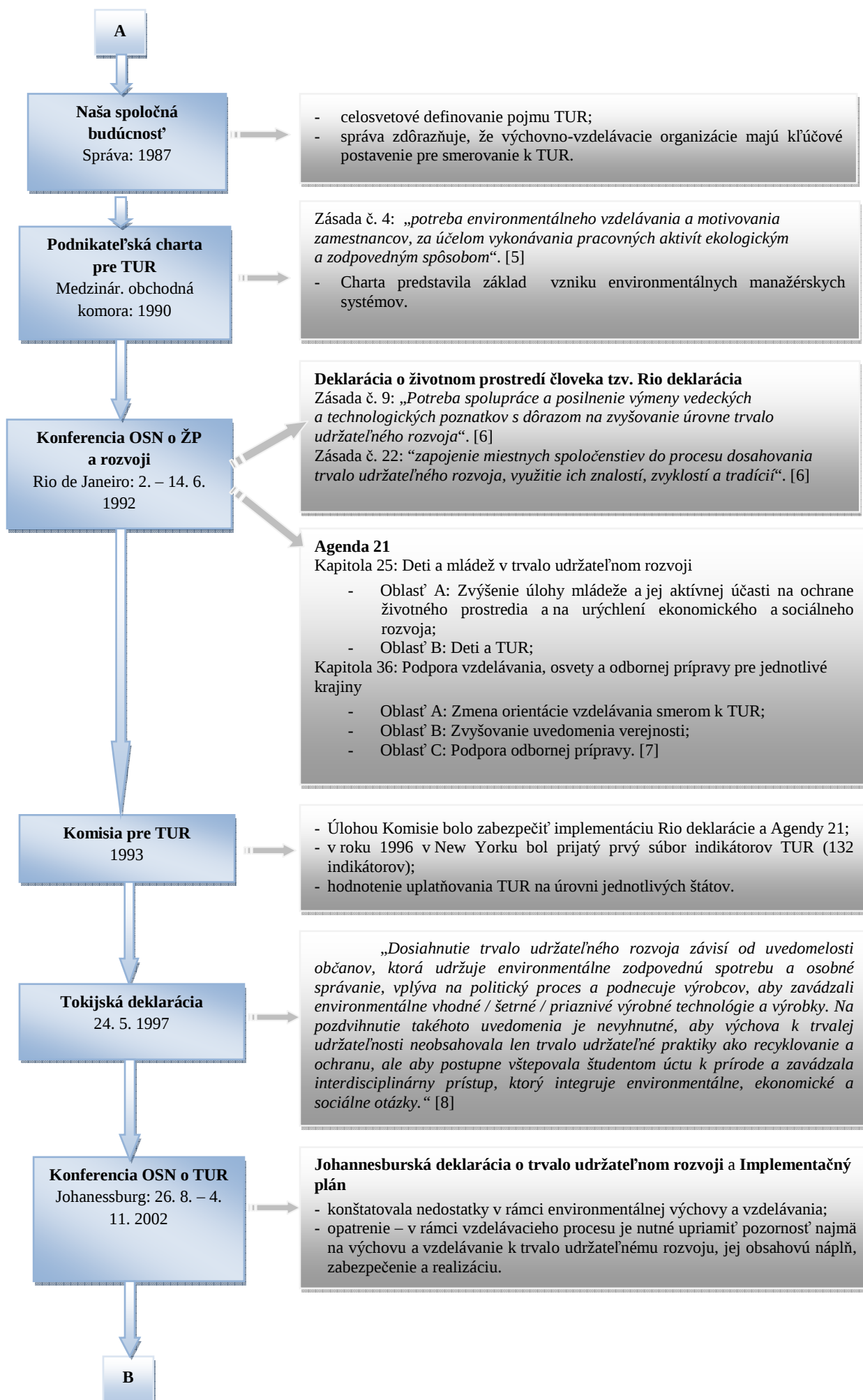
Základné zdrojové dokumenty environmentálnej politiky

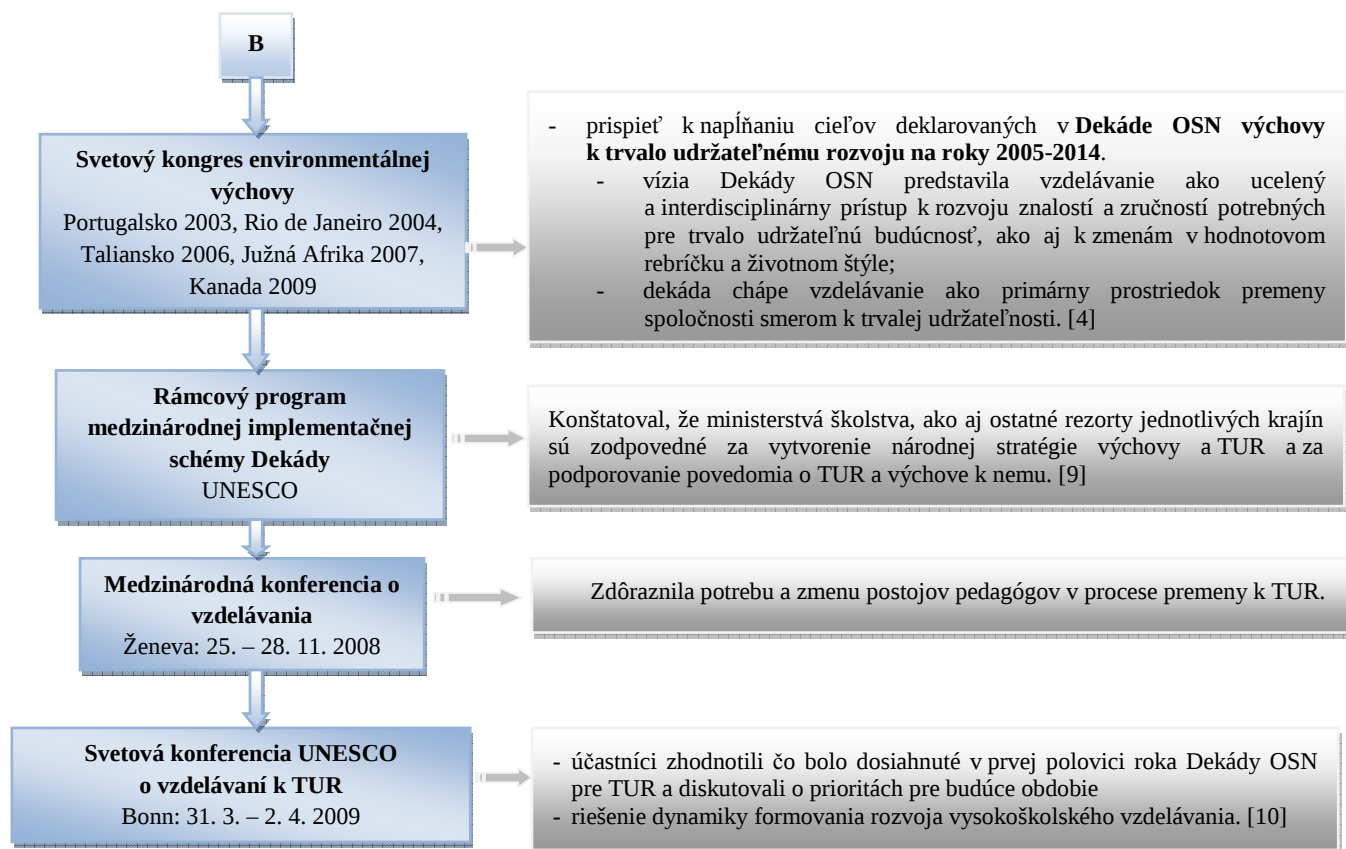
Environmentálna politika je pravdepodobne tou sférou verejnej politiky EÚ, ktorá prešla najdynamickejším vývojom. [12]

Prehľad základných zdrojových dokumentov environmentálnej politiky prijatých na celosvetovej úrovni približuje obr. 1, so súčasným zohľadnením časového hľadiska.

Schéma zároveň heslovite identifikuje základné ciele a priority vyplývajúce z jednotlivých dokumentov, týkajúce sa potreby zavádzania environmentálneho vzdelávania na vysokých školách a univerzitách.



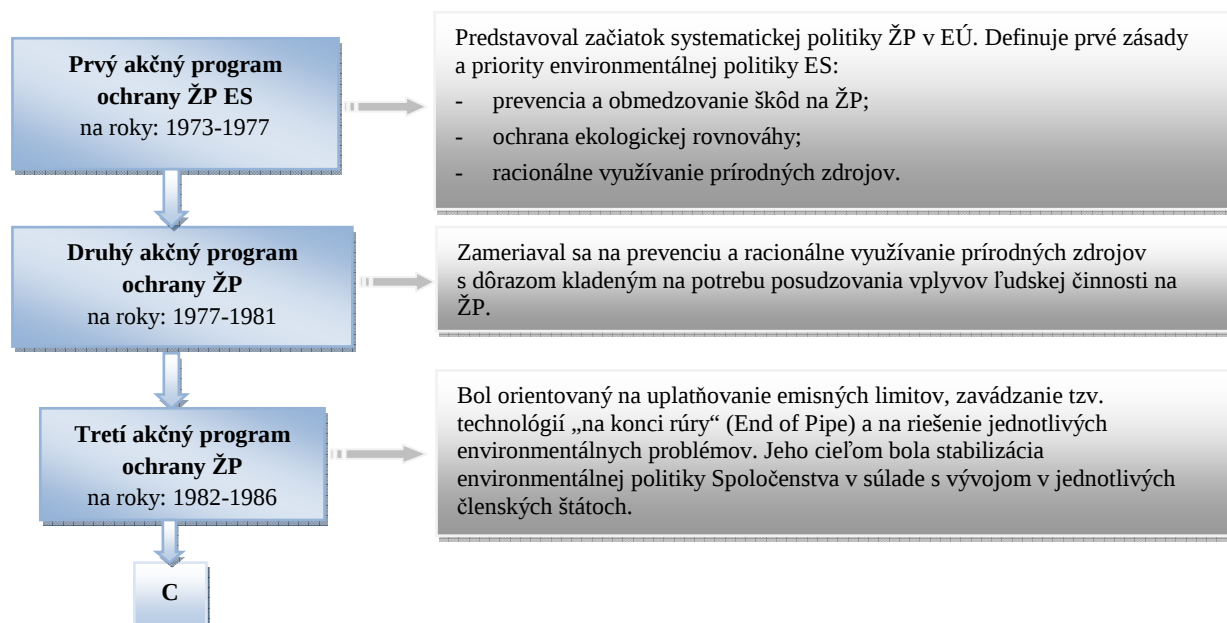


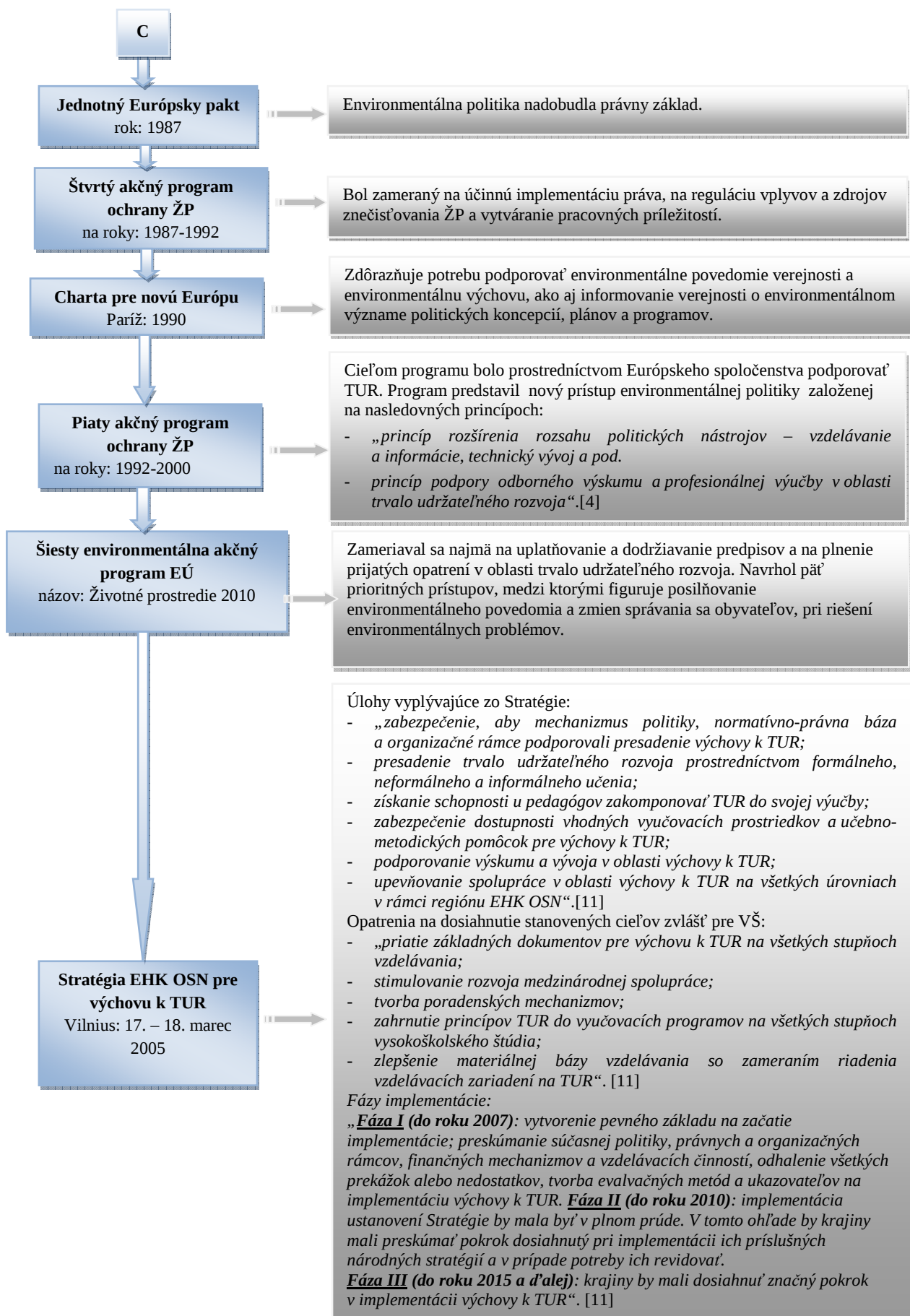


Obr. 1- Schematický vývoj zdrojových dokumentov environmentálnej politiky na celosvetovej úrovni

Z uvedeného schematického prierezu vývoja je zrejmé, že environmentálnej politike sa na celosvetovej úrovni v rokoch 1972 až 2009 venovala významná pozornosť. Tým sa vytvorili nevyhnutné podmienky na jej hlbšie rozpracovávanie na úrovni Európskej únie. Jej vznik je teda možné zaradiť do obdobia prelomu 60. a 70. rokov minulého storočia. Základ environmentálnej politiky EÚ tvorí predovšetkým šesť akčných programov ochrany životného prostredia, ale aj ďalšie programy a dokumenty.

Otázkam životného prostredia sa politika EÚ začala venovať po udalostiach a záveroch Štokholmskej konferencie v roku 1972, kedy sa starostlivosť o životné prostredie stáva jej súčasťou.





Obr. 2 Schematický vývoj zdrojových dokumentov environmentálnej politiky na európskej úrovni

ZÁVER

Z prehľadu základných zdrojových dokumentov environmentálnej politiky prijatých na celosvetovej úrovni je zrejmé, že presadzovanie objektívnych záujmov a potrieb životného prostredia sa ako pokračovanie impulzov z celosvetovej úrovne premietlo v plnej miere a na dostatočnej úrovni do politík Európskej únie a jej členských štátov, a to prostredníctvom

- tvorby zdrojových a koncepčných dokumentov,
- navrhovania alternatívnych riešení
- a formou časovo vymedzujúcich fáz ich realizácie.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- [1] Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment. 2010 [online]. [citované 20. decembra 2012]. Dostupné na <http://www.unep.org/Documents.Multilingual/Default.asp?DocumentID=97&ArticleID=1503>
- [2] Vymedzenie pojmov ekológia, environmentalistika, priority ekológie a environmentálnej výchovy. 2010 [online]. [citované 17. decembra 2012]. Dostupné na <http://infovek.sk/predmety/enviro/index.php?k=4>
- [3] World Charter for Nature. United Nations General Assembly Resolution 37/7, of 28 October 1982. [online]. [citované 17. decembra 2012]. Dostupné na <http://www.unep.org/law/PDF/UNEPEnv-LawGuide&PrincN05.pdf>.
- [4] ŠVECOVÁ, M., SÁSIKOVÁ, K. 2008. Výchova k udržateľnému rozvoju v podmienkach škôl a jej manažment. Banská Bystrica: Fakulta prírodných vied UMB, 2008.161 s. ISBN 978-80-8083-684-9.
- [5] The Business Charter for Sustainable Development – 16 principles. 2010. [online]. [citované 18. decembra 2012]. Dostupné na <http://www.iccwbo.org/policy/environment/id1309/index.html>
- [6] Rio Declaration on Environment and Development. 2010. [online]. [citované 19. decembra 2012]. Dostupné na <http://www.unep.org/Documents.Multilingual/Default.asp?DocumentID=78&ArticleID=1163>
- [7] Agenda 21 a trvalo udržateľný rozvoj. 2001. 2. Vyd. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, 2001. 784 s. ISBN 80-88833-03-5.
- [8] WEEC – World Environment Education Congress. 2010. [online]. [citované 20. januára 2010]. Dostupné na: http://www.environmental-education.org/index.php?option=com_content&task=view&id=27&Itemid=26.
- [9] Objectives and strategies. 2010. [online]. [citované 20. januára 2010]. Dostupné na <http://www.portal.unesco.org/education/en/ev.php>.
- [10] Four Global Education Conference - 2008 - 2009. 2010. [online]. [citované 20. januára 2010]. Dostupné na: <http://www.portal.unesco.org/geography/en/ev.php>.
- [11] stratégia EHK OSN pre výchovu k trvalo udržateľnému rozvoju. 2005. Vilnius: Európska hospodárska komisia OSN. 15 s. Prijatá na zasadnutí vysokej úrovne predstaviteľov ministerstiev životného prostredia a školstva vo Vilniuse, 17. – 18. Marca 2005 pod číslom CEP/AC.13/2005/3/Rev.1. Dostupné na <http://enviro.gov.sk/servlets/files/16236>.
- [12] Environmentálna politika a trvalo udržateľný rozvoj. - Dostupné na http://www.google.sk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CDYQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.tuzvo.sk%2Ffiles%2FFEVT%2Fkatedry_fevt%2Fktm%2F1kap.doc&ei=fR4iUziDjcnYtAaf-IGYCA&usg=AFQjCNGz9VvizCFHUaUCXCima-YB-OdUpw&bvm=bv.42553238,d.Yms&cad=rja

ADRESA AUTORA

Katarína KORÁLOVÁ, Ing., PhD., Technická univerzita v Košiciach, Hutnícka fakulta, Katedra neželezných kovov a spracovania odpadov, Letná 9, 042 00 Košice, e-mail: >katarina.koralova@tuke.sk<

RECENZENT

Miroslav RUSKO, RNDr., PhD., Katedra environmentálneho a bezpečnostného inžinierstva MTF STU Trnava, Botanická 49, 917 01 Trnava, e-mail: >mirorusko@centrum.sk<